

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK.

Vidéken és Léván házhöz küldve:

Egy évre . . . . . 5 frt — kr.
 Hat hóra . . . . . 2 frt 50 kr.
 Három hóra . . . . . 1 frt 25 kr.
 Előfizetési pénzek postautalvánnyal küldhetők.
 Egyes számok 12 kr-ával kaphatók
 a kiadóhivatalban.

BARS.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen: hetenként egyszer.

— vasárnap reggel. —

A hirdetések, előfizetések s a reklamáziókat a kiadóhivatalba

(Takarék- és Hitelintézet épület) kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA.

HIRDETÉSEK

Négyhasábos petit-sor egyszeri közlésért 7 kr
 kétszeriért 6 kr, többszöriért 5 kr árazandó.
 Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 krajczár

A nyilttérben:

minden négyhasábos garmond sor díja 15 kr.
 Velünk összekötötten levő hirdető-irodák, elő-
 fizetők, vagy a gyakori hirdetőket tetemes díj
 kedvezményben részesülnek.

A szeretet ünnepén.

„Dicsőség Istennek az égben!
 Béke az embereknek a földön!”

A téli ködön, a borongós láthatáron a vallás szent vigaszának fénye hat keresztül, a dermesztő hidegben a szeretet tüze melegíti fel a kebleket, hirdetőnk a kereszténység legmagasabb ünnepét — a karácsonyt, az emberiségnek legideálisabb ünnepét — a szeretet ünnepét.

Ez ünnep csodás ereje egyesíti a gazdagot, a szegénnyel, mindnyájunk keblét egy érzés tölti el és a világ kereszténységét a vallás szent ígéje fűzi egymáshoz és mintegy gondolatban oda vezet a bethlehemi jászolhoz, a melyben most született az isteni kised, — az emberiség megváltója.

A kereszténység imája felemelkedik az Éghez, hála imát rebegve a Fiu Isten földre jövetelért, ki azért szállt a földre, hogy emberré legyen és azért lett emberré, hogy az embereket a szeretet szent tanaira oktassa.

Tudta, hogy mint embert jobban megértik s hathat a saját példaadásával, — azon volt, hogy meggyújtsa az emberi szivekben a szeretet tüzét, mint az emberek legmagasabb érzelmét, nemesítve az emberi lelket az ideális eszmék befogadására, fogékonytá teszi a jóra és nemesre.

A keresztények szeme az égi fény felé fordul, mely az eszményi világosság megszületését hirdeti és csodás misztériumával jelenti az emberiségnek isteni megváltását.

Ez égfény besugározza az egész világot, behatol szegény gunyhójába úgy, mint a gazdag palotájába és boldogságot, megelégedést visz minden-hová, meggyújtja a karácsonyfák millióinak gyertyácskáit, hogy az ünnep magasztos fényét jelezzék annak a

családi szentélynek, mely ma összegyűjtötte szeretett övét, hogy örömben ünnepelje meg a megváltás magasztos ünnepét

Titokzatos érzés fogja el az emberek szívét.

Az emberi szivek megnyílnak, hogy magukba vehessék azt a szeretet, mely az embert Istenhez hasonlóvá teszi és nyugalmat önt a szivekbe, hogy az életnek örülhessenek és vidámságot olt az emberi kebelbe, hogy elviselhetőbbé tegye az életküzdelmet.

Van-e oly sivár lélek, a kit a mai ünnep hangulata meg ne ihletne? Ma mldón ránk veti árnyékát a boldogság aranyos fája, melyen ott tündöklő a szeretet, az emberiség legmagasabb költészete, az a szeretet, a mely nem csak vallásos erővel bír és nem csak a kereszténység szívében tud lángot gyújtani, de belopódzik az egész emberiség szívébe, hogy a szeretet melegével mint legerősebb kapcsolatot egymáshoz fűzze az embereket.

Ezért a karácsony nemcsak a kereszténység ünnepe, mely a Megváltó születését ünnepli, hanem egyúttal az egész emberiségé, mert ez a szeretet ünnepe, mely egyenlővé teszi embert az emberrel.

A hólepte föld, a zuzmarás fák, a téli égen fénylő csillagok és a bugó szél nem csak a keresztények ünnepét hirdetik, hanem az egész emberiséget békére, lelkinyugalomra és szeretetre intik.

Legyen ez ünnep mindnyájunknak kedves, üljük meg áhitattal és kegyelettel, osztozkodjunk örömben és boldogságban egyaránt és emléket őrizzük meg az idők végtelen során át, addig míg csak emberi szív dobog e földön.

Béke és szeretet legyen velünk az ünnepeken!

S fülének a jóvoltáért
 Nem kettőzi meg az egyet . . .

Laczi pajtás, mire a sor
 Igazsággal rákerülne:
 Elaludt a kályha mellett
 Csak nyg ülve, félredülve,
 De gömbölyű két kezének
 Nyitva maradt minden ujjá, —
 Furulyáját álmában is
 Billegetti, fujja, fujja . . .

Baba kéne Mariskának,
 Am nem olyan, mint a régi, —
 Olyan, aki tud nevetni,
 Sírní, főnthangon beszélni.
 Lefektetik: elaluszik,
 Reggel: a szemét kinyitja;
 Ne félj semmit, — ha elmondod,
 Majd tudja az kis Katinka.

Mepkérdeztem Jancsikát is,
 Bár tudom, nem sokat ad rá.
 Csak integet, csak hunyorgat
 Gügyög, gagyog: dada, dáddá, . . .
 S odabuvik édes anyja
 Karja közé, kebelére, —
 O neki még közel van a
 Menyország, üdvössége . . .

Hát te édes, hát te szívem.
 Te mit üzensz Katiczának,
 Amikor majd az angyalok,
 Ők, tudod, ők, erre szállnak?
 . . . Még rám borulsz sugva, bugva,
 Köny szivárog arczaidra:
 Fogd össze a két kis szárnyat,
 Ne szálljon az égbe vissza . . .

Móra István.

Az ember a forró ővi ég alatt.

— Irta: Hanusz István. —

Mikor úgy dermesztően fúj északról a téli szél, nélünk végig söpri a letarolt mezőinket, élesen sivit lombjaik vesztette fáink kopaszon fölmeredező ágai között s szemekből könnyet facsar a hatalmas, mert még a lelkünk is fázik belül, azt gondolnók, boldogabb a táj, hol egész évben van nyíló virág, érő gyümölcs, mert hiszen nincs ott tél.

Pedig ha összeszedjük csak nagyjából is a tudósításokat, melyekkel utazók, a forróövi gyarmatokban letelepült kereskedők, hittérítők, filantropusok, ott köteleseget teljesített orvosok, katonák őszintén szolgálnak, belátható, hogy nagyon rászolgált a hollandi ifju, kit gyors meggazdagodási vágya üz a meleg egü tájakra, ha onnan úgy férfi kora delén visszakerül s a reményeiben élt fehér ház barátságos födele alatt gondtalanul szürösüli illatos theáját, vagy az angol tisztviselő, kit a paradicsomi tájakon töltött éveit kétszeresen fizet meg az európai anyaállam és félannyi idő alatt teszi teljes nyugdíj-képessé, mintha otthon a ködös Angliában hivataloskodott volna olcsóbban.

Ennek az oka az, hogy e vállalkozóknak legalább is fele a forró ővi ég alatt keskeny és sötét sirt lel a hollandi ház tágas, világos termei helyett, koporsót és legfőbb elismerő nekrológot a felszolgálati idő alatt kiérdemelt nyugdíj helyett.

Részvény-társaságok nem pazarlók tisztviselőik díjazásában és mégis hallatlan, mit, a párisi Gaulois ez. lap mond, hogy a Panama csatorna építői mily magas fizetéshez jutottak. Dinkter vezérigazgató évi fizetése 150,000 frank (63000 frt) volt, a mellett az épített társaság költségén gyönyörű villában lakott, szolgálatára ingyen állottak fogatok, háts paripák, inasok. Két szakasz főnöknek egyenként 60000 frank (21200 frt), ezenfelül utazási átalány és szabadlakás. A többi magas rangúak havonta 2500—1200 frankot

(1050—504 forintot) huztak, a kisebbek 550—400 frankot (231—168 frtot). Mindenkinnek 5 havi szabadság idő járt és utiköltés Európába oda és vissza.

Mindez pedig a paradicsomi vidék gyilkos éghajlata miatt; mert a forró földön nem járhat fűtetlen fejjel életveszély nélkül az ember, minden egyes esetben napazúrás annak a következménye. Heves fejfájás és hányással áll az be, összeesik a beteg, megfeketül az arca és egész szervezet-gepe megáll, ha gyors orvosi segítség közbe nem lép. Éltet bár a tengerről jövő szellő, de a szárazról fuvó elernyeszt, lázakat hoz kivált az esős idők után, ha mocsárok sűrűt vág. (Naturforscher 1883. 348).

Amerika forróövi vidékei voltak azok, melyek áldásaival és átkával az európai ember legelőször megismerkedett.

A „Kolonial-Zeitung“ olyan orvosok értesítései alapján hozza híreit, a kik hosszabb ideig tartózkodtak azokon a tájakon vagy még ma is ott élnek. Mexiko fölől Dr. Below és Heinemann nyujtanak fölviágosításokat; az utóbbi különösen a Laguna de Terminos vidékéről.

Legfélelmesebb betegség ott a sárgaláz (vomito, fiebre amarilla) mely kivált Veracruz és Campeche környékén dúló helyi baj; holott Mexikónak mind e két pontja olyan fontos, hogy még egészségi tekintetek miatt sem adható föl. Az első mintegy kapuja az országnak, honnan a fővárosba menő vasut kiindul; A tehentepeki öböl-nél pedig a malaria nevű mocsárláz uralkodik.

Mexiko különben olyan emeletes ország, hol a lapos parti vidékre a hűvös belső fölföld második emeletéről ösvéren pár óra alatt le lehet jutni. Az éghajlati ellentéteket iegerősebben jellemzik a növények. A második emelet Mexiban a fenyvesek vidéke, az első emelet a kaktusz-féléké; lombhullató fákkal keverten. A földszinti részen, vagyis a tengerpart mentén keleten és nyugaton pálmák diszlenek s megérik a kávé. A leg-

TÁRCZA.

Karácsonyra.

Pihenjék a könyv, a toll is,
 Aludjon a palatábla, —
 Kilencz éjjel, kilencz napig
 Aludhatik egy sorjába.
 Mese, mese, — gyertek ide,
 Mondjátok el rendre, sorra,
 Mese, mese: ki mit óhajt,
 Ki mit remél karácsonyra?

Éjjelután, amikor már
 Én vagyok csak, magam, ébren,
 Fehér szárnyú kis angyalok
 Kelnek, szállnak a sötétben,
 Elköltözött kis Katiczánk
 Megveri az ablaktáblát:
 Hagy mondom el a lelkemnek
 Mindnyájatok édes álmát,

. . . Nosza, Pista az üzente:
 Hozzon neki mesés könyvet,
 Napsugárral megírottat,
 Szivárványba bekötötlet.
 Iezi piczi, csöppkezevel
 Irja föl a táblácskára:
 Mit csinál most Kossuth Lajos
 Odafönt, a menyországba? . . .

Józi megint sugva, bugva,
 Pironkodva arra kéri:
 Tollat hozzon, akivel ő
 Hiba nélkül tudjon írni.
 Mely úgy írja, ahogy illik,
 A ropogós üvegmelegyet

A kegyesrend háromszázados jubileuma.

Irta és a lévai kegyesrendiek decz. 8-án tartott jubilaris ünnepélyén felolvasta: Fludorovics Zsigmond.

(Folytatás.)

Tisztában levén már leendő hivatásával, két nehézség merült fel előtte. Az egyik az volt, hogy sok elhagyott gyermek levén Rómában, vajjon győzni fogja-e a leendő hivatásával járó költségeket. A másik nehézség az volt, hogy Kal. nem tudta eldönteni, melyik szerzetbe lépjen. Hosszas elmélkedés után végre arra határozta el magát, hogy életét az elhagyott gyermekek nevelésének szenteli és a végleges fölvilágosítást Istentől várja.

Kalazanczius, hogy munkáját megkezdhesse, két társat keresett magának s miután egyik barátja, a szt. Dorottya templomának lelkésze önként felajánlotta neki közreműködését és két felesleges szobáját rendelkezésére bocsájtatta, már volt alkalmas helyisége is. De még a felsőbb helybenhagyásra volt szüksége. E végből először Ascanio Colonna bitoros, majd a pápa elő terjesztette célját s terveit és VIII. Kelemen pápa a legnagyobb örömmel adta áldását a szent vállalkozásra.

Kal. erre rögtön munkához látott. Iskoláját a szükséges dolgokkal felszerelte, munkatársaival ingyenes iskoláinak hírét elterjesztette. Már másnap egész sereg szegény gyermeket talált összegyűlve a Dorottya templomnál, a kik között szent képeket s olvasókat o ztogatott ki; és 1597. őszének vége felé — három társát al megkezdte a kegyes iskolákban való működését.

Az eredmény nem késétt. Mindjárt az első héten száznál több gyermek jelentkezett. De az első sikereket csakhamar követték azon csapások és szenvedések, melyek az egyház e jeles előharcosának egész életét elborították s őt a „Keresztény Jób“ elnevezésre méltóvá tették. Az első csapás az volt, hogy 1598. elején két társa egyszerre elhagyta akkor, amikor az iskolái mind népesebbek lettek. Ekkor két tanítót fogadott, és 1598. végén két új szobát volt kénytelen bérelni s ugyanannyi új mester után látni, akik már szerencsére ingyenesen vállalkoztak. E két új társ a Ker. oktatás szövetkezetéből való volt.

Ez időben egy nagy kísértés várt Kal.-ra. Kineveztek kanonoknak a sevillai egyházmegyébe, de ő elhárította a megtiszteltetést. Ekkor tudomására hozta Spanyolország követe, hogy II. Fülöp király püspöki székre jelölte ki őt; de ezt sem fogadta el, kijelentvén, hogy a szegény gyermekek nevelése életének egyedüli célja.

Kal. iskoláját eleinte a Ker. oktatás társaságára bízta, de ez nem sikerült. A tanítványok száma egyre szaporodván, újabb és nagyobb helyiségeket kelle bérelnie. Azonban ekkor újabb megpróbáltatás várt a szent életű férfira. Majdnem valamennyi tanítója elhagyta. De hatalmas lelke ekkor sem ingott meg, s az a vigasztalása lett, hogy önként vállalkozó tanítókat kapott s midőn legnagyobb volt a szükség, akadtak, kik intézetét pénzbőlileg is segítették. Sőt némely tanítók arra kérték Kal.-t, hogy az iskola házában lakhassanak. Amde ez a communitas kezdete volt, azért elhatározta, hogy a pápához fo

Mai számunkhoz fél iv melléklet van csatolva.

felelő tájon félelmes a tifus, mely a hosszas utazásban kimerült idegeket lepi meg kérelhetetlenül. A legalsón föltűnően gyakori a tüdőszélhűdés és mint Dr. Below mondja, nem szabad az odaköltözőnek tüdőbajosnak lenni.

Nyugot Indiában Szent-Tamás sziget pedig oly bágyasztó klimájú, mint a többi szomszédja, valódi ostora azonban a sárgaláz, a hőmérséklet hirtelen süllyedése pedig meghozza a hurutot, hasmenést, váltólázat. Az ott lakó európai kereskedők már a 3-ik esztendőtlől kezdve kénytelenek pár hónapra a szigetet üdülés végett ott hagyni. A mint Panamában a székes egyház sarköveiről Schmarde kibetűzte, még az ott született európaiak sem igen érnek el 49 évesnél magasabb életkort.

Jamaika sziget is rossz hirben áll, noha ott nem ártalmasabb a tartózkodás, mint általában véve a forróövi vidékeken. Az tény, hogy a huzamosabb ott lakás megtámadja a jövevényt, a ki olyan mint az éjszakai fája, szükséges neki az évszakok váltakozása a hűvösebb pihentető idő. Előmozdítja az egészségre megrendülést a nehezebb emésztési eledelhez való ragaszkodás és a hiedelem, hogy azok káros hatásai szesz italokkal enyhíthetők, — holott a emésztés tunyasága folytán beállnak a májbajok.

Csak az a sajátságos, hogy jobban kiállják ott a klíma szokatlan voltát az öregebbek, a kiknek elkapottabb szervezetük e hőség és alkohol izgatását kár nélkül viseli el. Jeget szeretnek használni, de a kik nem gyümölcs nedvvel keverik, hanem alkohollal, a tűz és jég öszetetele megárt nekik. Jamaikában Falmouth lakosai hasztalan menekülnek a szomszéd hegyekre, mert a miázmás léget a szelek oda is felveszik.

(Folyt. köv.)

Reflexiók a legutóbbi vezércikkre.

A „Gui tacet, consentire videtur” elvénél fogva kénytelen vagyok az iskolák államosítását ajánló vezércikkre néhány megjegyzést tenni.

Czikkirő soraiból három momentum emelkedik ki. Először, hogy mai iskolánk nem felelnek meg a modern követelményeknek, másodsor, hogy államosítás esetén az oktatásügy a városnak sokkal kevesebbébe kerülne; harmadsor, hogy a felekezeten kívüli, tehát állami iskolák nem vallástalanok.

Az első pontot illetően nem vagyok jogosult a többi iskolák felett ítéletet mondani, mert azoknak elhelyezését, berendezését nem ismerem. Az igazgatásom alá tartozó elemi fiúiskola szegényes berendezését illetően pedig, lehetetlen czikkirónak igazat nem adni, ha objektíve akarok ítélni. Tagadhatlan dolog, hogy a különben szép és tágas terem berendezése avult, régies; ablakai, ajtóinak rozogák, léghuzamot keltők; talán a tanesz-

közök is sok kívánni valót hagynak hátra. Sikertől ugyan némi kis tekintetben javulást elérni, mindez azonban kevés; de mérsékelt költséggel az összes hiányokat meg lehetne szüntetni, nemcsak itt, hanem esetleg a többi iskolákban is. A tanítók szakavatottságát és lelkiismeretességét pedig czikkirő is elismeri, de elismerte azt a közoktatásügy szakembere is, a vármegye kir. tanfelügyelője a közigazgatási bizottság ülésén tett jelentésében.

A kath. fiúiskolára nagy hátránnyal van azon körülmény, hogy oktatás végett az iparos tanoncok is oda járnak, még pedig az estéli órákban és fölülte nagy számban, úgy, hogy a tanterem tisztán tartása igen nehéz, mert a termeket a szolgálta csak reggelint, kapkodva takaríthatja, azért az impressio, a mit a termekbe lépéskor nyerünk, nem mindig előnyös. Ehhez járul még, hogy az inasok figyelmesebb gyermekek, a kik farnak, faragnak, az iskolai butorokat és eszközöket rongálják, piszkolják, a felügyelet az esti órákban nehéz, — szóval azt a bizonyos iskolai csint, tisztaságot kedveztlenül befolyásolják. De ez mindenütt ugyan, ezen segíteni nem lehet, még állami iskolánál sem, miután az lehetetlen, hogy részükre teljesen külön tanhelyiségek szolgáljanak az oktatás céljaira, mely oktatás pedig nagyon reájuk fér és kívánatos.

Hogy az állami iskolák a városnak kevesebbébe kerüljenek, a pénzügyi szakosztály egyik ülésén nyírt felvilágosítás után sem hibettem, — lehet, hogy tévedek. Bizonyos ugyanis, hogy ha az állam valahol iskolákat átvesz, feltétlenül tüzi ki, hogy a közönség teljesen megfelelő épületet ad és fizeti az 5%-os iskolai adót. Mit gondolt czikkirő, mennyibe kerülne a városnak Léva egy modern iskola-épület előteremtése 12—14 tanteremmel és hozzátartozóival? én azt hiszem, hogy a város ezt, a telekkel együtt, 40—50 ezer forint alatt alig lenne képes felállítani.¹⁾ — A hivatkozás pl. Uj-Bányán nem megfelelő, mert ott, legalább tudomásom szerint, már azelőtt is tisztán községi iskola volt megfelelő épülettel, melyet a város az államnak egyszerűen átadott s csak az 5%-os iskolai adó fizetése maradt fenn teher gyanánt. Arról pedig, úgy gondolom, szó sem lehet, hogy az egyes felekezetek vagyonukat átadják az államnak.²⁾ — Egyébiránt a kiadások kisebb vagy nagyobb volta számítás dolga és leginkább attól függ, mennyit enged az állam az általa eddig kívánt minimumból? én azt hiszem semmit, de lehet, hogy igen és lehet, hogy czikkirő jobban számít — nem vonom kétségbe.

A harmadik momentum a cikkben az, hogy helytelen felfogás, mintha az állami iskolák vallástalanok lennének. Igaz, hogy a felekezeten kívüli iskolák, legalább a papíron, nem vallástalanok, hiszen a hittan kötelező tantárgy — talán a gyakorlatban sem vallástalanok, de igenis hitközönyösek, a hol a

¹⁾ Ha a meglévő izr. és a község által fenntartott kath. iskola épületek átadatnának; s vala mennyien közközzel — egyedül a város érdekét tartandó szemellett — közremunkálnánk az állami iskola létesítésében: 15000 fruttal előállítanók az épületeket. — Szerk.

²⁾ Minden felekezet, mely a tanügynek emelése fejlesztése által híveinek érdekét kívánja szolgálni, is kolárra eddig fordított vagyonának, évi járulékaának felével szívesen hozzájárulhat az állami iskolák létesítéséhez. — Szerk.

És ez időtől fogva a szent férfiú élete a szenvedések nehéz iskolájává lön. Az irigy római iskolamesterekkel csakhamar saját díjazott tanítói is szövetkeztek, kiket kénytelen volt elbocsájtani. Az elégtelenség Borghese biboroshoz egy memorandumot nyújtottak be, mely telve volt a legkegyetlenebb rágalomokkal szentünk és intézménye ellen. De a biborok ismerte Józsefet s a vádaskodásnak semmi eredménye sem lön. Ekkor a pápához magához fordultak a rágalmozók, ki az ügyet két biborosa által megvizsgáltatván, elrendelte, hogy Kal. társulata a szentszék közvetlen védnöksége alá helyeztessék s egyuttal felszólította Kal.-t, hogy mindent készítsen elő, hogy a társulat önálló congregatióvá emeltethessék.

Kal. felgyógyulása után társai szünni nem akaró sürgetéseire ismét átvette az elöljárói tisztet s hogy a szentiaja akaratának engedelmeskedjék, megírta a Kegyesiskolák tanítóinak szabályzatát, vagyis rendtartását.

Hogy pedig azt gyakorlatilag is megpróbálja, felszólította a társulat 12 legkiválóbb tagját arra, hogy az általa készített szabályzat szerint folytassanak vele közös életet. Daczára, hogy szentünk ellenségei újabb súlyos vádakkal telt memorandumot nyújtottak be V. Pál pápához, a rágalom vége az lett, hogy Kal. iskolái növekedtek a közbecsülésben és mindenfelől ajándékokkal halmozottak el.

Azonban nemsokára új csapás várt Kal.-ra, a szent férfiú végtelen szeretetében kiköltekezett úgy, hogy egyszerre pénz nélkül maradt s adósságokat kelle csinálnia. Most saját társai támadtak ellene, sőt egy reggel

hittan úgy körülbelül egyenrangú a tornaszattal, meg az énekekkel. — A vallásos irányú nevelés- és oktatásra nem elég, hogy megengedtetik a 2 hittani óra, míg a többi 16—18—24 órában, arra semmi súly, semmi tekintet nincs fordítva, hanem bizony-bizony nagyon sokszor megiesik, hogy lerontatik az, a mit a hitoktató építeni megkísért. — Ki akarná azt állítani, hogy e téren, vagy a rossz példa, vagy a rossz irány miatt a vallásos jellegű iskolákban nem történnék nagy hibák, de csak szórványosan s a mi fő, könnyű a megtorló eszközök használása. — Nehezebben megy ez azonban a felekezeten kívüli iskolákban, a hol szaporodik a felekezeten kívüli tanítók száma, a kik nem fogják elhulnás tani elveiket a gyermekek lelkébe is csöpögtetni — és ezt részükre természetesen találom, de nem találom természetesen az állam, az egyház szempontjából, a melyeknek általános vélemény szerint vallásos és nem felekezeten kívüli polgárokra van szüksége, mert hogy felekezeten kívüli vallásos ember is lehetne, az fából vaskarika. Sőt még ha egyik másik ember tud is magának egy külön, új vallást kigondolni, a mely bizonyos filozofiai és vallási eszmék keveréke, hány ember képes erre, hány töltheti ilyen idejét? az emberek legnagyobb részének már megállapított, pozitív vallási eszmékre van szüksége, különben eltévelyedik a nagy chaosban és végre is teljesen vallástalan lesz. Az csak amolyan modern jelző, hogy a felekezetiességet ki kell irtani. Hiszen hogy valaki vallásos legyen, azt a vallást meg kell ismerni, annak a kötelekésbe kell lépni, szabályai szerint élni, ügyei iránt érdeklődni, vagy is felekezeti emberre lenni. És ezek szükségese minden vallás szempontjából, mert kívánatos, hogy a protestáns is jó protestáns, a zsidó is jó zsidó legyen.

Hogy a felekezeten kívüli iskolákban a vallásos nevelés ne kompromittáltassék, arra nézve minden bizonnal nagy megnyugvást meríthetünk a vármegye jelenlegi kir. tanfelügyelőjének működéséből, a ki, személyes tapasztalataim szerint, nagy sulyt helyez arra, hogy az iskolákban a vallásos irány respektáltassék és visszaélések esetén töle orvoslást lehetne reményelni — de ki tudná megmondani, meddig marad ő közöttünk, nem jön-e helyébe egy felekezeten kívüli egyén, ki még maga is biztatólag fog hatni hasongdolkozásu tanítóira és gyermekeiknek vallásos nevelése veszélyeztetve lesz.³⁾

E tárgyról íveket lehetne írni, de én csak e rövid vonásokban akartam kifejezni kételyeimet.

Bármit dőljön el is azonban az ügy,

³⁾ Nem lehet feltenni, hogy Léva város bármely felekezetének öre, papja törvényes megtorlás nélkül hagyná a felekezet ellen elkövetett sérelmeket. Hiszen törvényeink szigorúan sújják a vallás elleni gunyolódást s ugyan melyik tanító merészelné azt tenni Léva város iskolájában, ahol a főbírók és közközzel oda irányulna, hogy a különböző felekezetek gyermekei igaz testvéreké neveltessenek? Meg vagyunk győződve, hogy állami iskoláink vallás-erkölcsi nevelése felett erős örként szere el az iskolázás, melynek minden felvétel lelkész tagja leendő kötelezettségét mindenkori hiven fogja teljesíteni. A példa elöztünk fekszik: mindnyájan ismerjük a helybeli Svarba-féle állami iskolát; a legjobban elkészített növendékeket adja gymnasiumunk s a szülők versenyt kelnek a felett, hogy ki juttathassa ezen iskolába a fiát. Kérdem: mely szülő tapasztalata azt, hogy ide járó gyermekei vallástalanok? — Szerk.

mindnyájan el akarták hagyni; de ő megvédvén őket, bocsánatot kértek s kiki rendes foglalkozásához látott. A Gondviselés sokszor csodálatos módon juttatott nagyobb összegelket Kal. kezébe, éppen mikor erre a legnagyobb szükség volt.

A szent férfiú érdemei a pápa előtt sem maradhettek többé ismeretlenül és biborossá akarta kinevezni őt. De Kal, ki eddig, csak-hogy szent hivatásának élhessen, visszautasított két gazdag spanyol püspökséget, aztán a brindisii érsekséget, e legfőbb egyházi méltóságot sem fogadta el. Addig kért, könyörgött, míg a pápa engedett s egyuttal évi járadékot rendelt a Kegyesiskoláknak. Ekkor Kal. megvett egy papotát Szent-Pantaleón temploma mellett 1612. okt. 1-én körülbelül 50,000 frankért s ez a ház lett a Kegyesrend anyaháza, s az is maradt 1747-ig, amidőn az új, ugynevezett Collegium Calasancianumot nyitották meg.

Kal. szent buzgalomában mitsém ohajtott inkább, mint hogy a Kegyesiskolák mindvégig fönmaradjanak, de sokkal szerényebb volt, sem hogy arra gondolt volna, hogy ő legyen egy új congregatió megalapítója. Inkább arra gondolt, hogy társulatát egy halsonczélu, már szentesített congregatióval egyesíti. S csakhamar talált is ílyet, az u. n. Isten anyjáról elnevezett congregatiót, melyet Giovanni Leonardí, kihez a legbensőbb barátság fűzte volt, alapított. Tényleg létrejött, hosszas tanácskozás után az egyezés, melyet 1614. jan. 14. egy pápai breve szentesített. Ennek erejénél fogva kimondatott, hogy a Kegyesiskolák az Isten anyjáról nevezett congregatióval örök időkre egyesítetnek.

De ez egyesülés újabb bajok forrásává lön. Leonardí emberei között csak kevés

mert hisz nekünk végre semmi szevünk, semmi közünk ahhoz, ha a többi felekezetek nem a vallásos iskolák mellett foglalnak állást, ők tudván legjobban, mi a jó reájuk nézve, — mi a kath. iskola fenntartása mellett minden lehető eszközt fel fogunk használni és ez nem is fog oly nehezen menni, ha a kath. közönség azon 5% iskolai adót, melyet az állami iskolára amúgy is kénytelen lenne fizetni, a kath. iskolára fogja fizetni s mely utóbbi esetben a törvény szerint az állami iskolára nem tartozik⁴⁾ az 5% adót fizetni. E tekintetben már most is bizalommal fordulok híveimhez, kiknek csak javát akarom. Ezen amúgy is kötelező áldozattal szemben én viszont elvállalom a felelősséget, hogy kath. fiúiskolánk a modern követelményeknek meg fog felelni és a kellő színvonalon fog állani.

Bathy László.

A lévai kaszinói élet.

A lévai kaszinóban e napokban volt az évi tisztújítás; alkalmoszerű lesz tehát, a lévai kaszinó beléletével foglalkozni ezuttal. — Annyival inkább, mert habár a választmány ugyanaz maradt, a melyik előző évben működött és a tisztviselői kar is jó részben az, azonban az egésznek a feje, az igazgató személyében változás történt s ez feljogosít sokakat arra a reményre, hogy valami változás mégis fog történni, a kaszinó beléletében is.

A lévai kaszinó ugyanis úgy néz ki jelenleg, mintegy nagy barát klastrom, a hol mindössze 3 elaggott barát élőködik s unalmát nap-nap után reggeltől estig egy kalabriász parti mellett izzí; — mert habár tresfáciunt collegium, a számuk oly csekély, hogy nagyobb és nemesebb dolgokra nem vállalkozhatnak s legfeljebb arra elegendők, hogy egy kalabriász partit csináljanak ki.

Igy vagyunk a lévai kaszinóval is már évek óta.

Jelentékenyen több mint száz tagot számlál e testület, — van vagyona is, — egy barát klastrom és mégis legtöbbször nem ül ott más, mint a három elvénült barát, a kalabriász parti mellett.

Bizony mondom, hogy ha a kaszinói tagok nem volnának arra kötelezve, hogy a jövő generáció számára megszerzett kaszinó ház vételára törlesztéséig, a kaszinóban benn kell maradniok, úgy a kaszinónak ma már, a mostani viszonyok között, alig volna egypár tagja.

És mi ennek az oka? Mindenekelőtt azon szűk látkör, a melyben a kaszinó vezetősége évek óta sinylődött, s a mely a meglevőt, mert éppen az ő szerény vágyainak megfelelő, kielégítőnek találta s nem is gondolt arra, hogy sokan vannak a kiset a kaszinói jelenlegi viszonyok ki nem elégítenek és azok a kaszinóból kimaradnak s a város minden táján szét-szóródnak.

A vagy ha gondolt erre, úgy nem tördött véle s annál rosszabb.

További oka a kaszinói élet tengődésé-

⁴⁾ Az állami iskola fenntartásához a község állami adójának 5%-val tartozik járulni. Egyes felekezet ugyan külön is tartat fenn iskolát, melynek költségeihez csak az járul, akiknek tetszik. Ezt mondja a törvény, ezt másként magyarázni nem tudjuk. — Szerk.

hivatott tanító volt, a legtöbb hanyag, kedvetlen, elégedetlen ember volt, kik az iskola folytonos hanyatlását idézték elő s Kal. művét csaknem az enyészet szélére juttarák. Midőn ez emberek csaknem mind készültek elhagyni a kegyes iskolákat, Kal. ezt bejelentette a pápának, ki a baj orvoslására 1617. marc. 6-án egy bullát adott ki, mely a kegyesrendnek ugyszólván magna chartájá lett. Ez kimondja az egyesítést elrendelő breve visszavonását, fenntartja azonban a Kegyesiskolákat, melyeket Congregatio rangjára emeli.

A szerzetesi öltönyt Kal. szent József 1617. marc. 25-én Gyüm. Boldogasszony napján vette föl s a 14 első piarista Szent-Pantaleonban a praefectus kezéből fogadta el ugyanazt.

Kal. a fogadalmakat a pápa felhívására 1618. marc. 19-én tette le Giustinioi biboros protector kezébe. Társai nemsokára követték példáját. Ugyane biboros kívánatára egy harmadik rendházat alapított Nariban, miután a másodikat a kis Frascati városban már előbb megalapította. Az előbbi városba vonult vissza a szent férfiú 1619. októberében, hogy megírja a rend constitutiót, melyeket elkészítvén a biboros-protectornak bemutatta azokat. Giustiniami azt tanácsolta neki, hogy kérje ő Szentességét, hogy a Kegyesiskolák congregatióját emelje a szerzetes rend rangjára ünnepélyes fogadalmakkal. Ez nem ment minden nehézség nélkül, de a társulat mégis az aug. 31-én tanácskozó Sacra congregatio határozatából szerzett emeltetett, amit nemsokára a Constitiók szentesítése követett.

Folytatás a mellékleten.

nek, maga a kaszinóhoz, a helyiség berendezése.

Egy félre eső utcában, a város kihalt részében fekvő ház, nem lehet alkalmas a kaszinó czéjaira. — A kaszinói épületnek ott kellene lennie, a hol az embernek úgy szólna bele kell botlania, a város közep és fő terén vagy utcáján.

Hány embernek lehet ugyan is kellemtelen a városnak egy messze felre eső helyére menni, s onnan sötét és szűk utcákon estéknél hazajárni.

A kaszinó berendezése is sok kívánnivalót hagy hátra. Egy minden kényelem nélkül berendezett olvasó szobácska, csoda hogy ott még székeken és nem padokban ülnek az emberek; — továbbá egyetlen egy billiárd asztal; — egy vaksötét félre eső helyre kárhoztatott társalgó szoba — a hol csak az egerek társalognak; — és végül egy kártya terem. De ez az után szép, nagy és jó berendezés. — Az utcára szolgáló nagy ablakokkal, mintha csak arra volna számítva, hogy a gibiczek az utcáról is gibiczelhesse a játékosnak.

A kaszinói létszínnyelésnek ismét további oka, a szellemi és baráti szórakoztatás hiánya.

Egy fesztelen felolvasó, tea vagy konzert estély, társas-vacsora, vagy hasonló más szórakoztató összejövetel oly ritka mint a fehér holló. Továbbá oly intézkedés, hogy az ember esetleg egy ozsonnát, egy pohár sört, vagy egy pohár bort elfogyaszthasson, egy ily czélra kijelölt helyiségben s egy szerény poharazás mellett beszélgesse barátaival a napi eseményekről nincsen, sőt azt mondják, hogy nem is lehet, mert akkor hasonló volna a kaszinó a kocsmához.

No hát ez nem igaz. — A nemzeti kaszinó a gentri kaszinó, a tisztviselők országos egyesülete, a mely mind összeköttetésben van oly helyiségekkel a hol egy pohár jó bort, vagy sört is lehet inni, sőt rendszerűen étkezni is, kocsmahelyiség volna? A vagy a kaszinó csak arra való, hogy abban olvassa az egyik az ujságot, a másik a tarokkot.

És az a ki a kaszinóban kártyázik — s a ramslin ezen az infamis hazard játékban egyszeres pénzért veszíthet négyszer annyit, s a míg a legszebb kártyára nyerhet egy pár krajczárt; addig a leghitványabb, talált ütésre, forintokat nyerhet, — mivel különb legény annál, a ki egy pohár sört iszik meg, és mellett szórakoztató és tanulmányos dolgokat mond el társai előtt, a vagy ő hall ilyeneket.

Csak nem kell fél szemem nézni a dolgokat.

Ha valaki már annyit ivott életében, hogy a gyomra csak az aludt tejet veszi be és egy élvezete van még csak, a blattozás, ne vegye rossz néven, ha más még meg is tud szomjazni, nem is borra többé, hanem egy kis lörére, egy kis árpalére.

Korcsmázásig menni nem is kíván senki. Szigorú és korai záróra; cigányoknak és a dalolásnak kizárása, kivéven az e czélra rendelt estélyeket; a kaszinói közönségben található intelligencia, elég hatékony eszköz lehetnek arra, hogy kocsmává ne fajuljon a kaszinó.

De legfőbb oka a kaszinó tespedésének, a drágaság. Azt a kevés élvezetet a mit nyújt is a kaszinó, oly drágán nyújtja, hogy sokan már ezért is kerülnek a kaszinót. A tagsági

Ime így lett a Kegyesrend szerzetté. A szerzet alapításakor a piaristáknak 7 házuk volt s csakhamar mindenfelől kértek házakat s ajánlottak fel alapítványokat. Annyi felé kérték a szerzetet, hogy Kal. azt írja egyik levelében: „Habar mindegyikünk tiz ember számba menne is, mégsem lennénk elegendő.”

Helyünk szűk tere nem engedi meg, hogy a kegyes-tanítórend elterjedésének első mozzanatait sorban vázoljuk, csak azt említjük meg, hogy annyifelé kérték mindjárt kezdetben piaristákat, hogy 1641-ben azon határozatot kelle hozni, hogy a biboros-protector különös engedélye nélkül új házat alapítani nem szabad. Ugyancsak egy évvel később, tehát 1642-ben alapítottak az akkor még lengyelországi Podolinban az első magyar piaristához, mely tehát eredetileg a leg-régibb rendházak egyike.

Midőn így a szerzet a legszebb virágzásnak indult, a legszomorubb korszak következett arra. Belzavarok kezdék a rendet megingatni, melyet főleg a laikus testvérek idéztek elő, kik egyre-másra áldozó-papokká akartak lenni s emezek föl emelkedni. Midőn Kal. ezek jogtalan követeléseit nem teljesíthette, vezért választottak maguknak bizonyos Mario Sozzi személyében, ügyüket a pápa elé vitték s addig fondorkodtak, míg végre sikerült a rendet tönkretenniök. Midőn e belvillongásokhoz még külső ármányok is járultak, Kal-nak, meg kellett érnie a rendnek szerzeti rangjától való megfosztatását. Sok huzavona, változtatás és módosítás után 1646. marc. 16-án írta alá X. Inceze pápa az eltörölt bullát.

(Folyt. köv.)

dij, a kártyapénz, a billiárd pénz mind oly magos, hogy kártyázás nem számítottak rájuk.

A kaszinóban a kártyázik 2—3 társaság naponként és a kártyapénz kitesz évente közel kétezer forintot. Az az egy árva billiárd asztal pedig többez jövedelmez, mint a mennyi egy tanítónak a fizetése. — Szegény tanító, neked is jobb lett volna billiárdasztalnak lenned a levai kaszinóban, többez jövedelmeztél volna pénzben magadnak.

Es ha csak azért kell fizetni 15 frt évi tagsági díjat, hogy kártyázhassék és billiárdozhassék jó drágán valaki, akkor az balekje önmagának.

Ad vocem — tagsági díj. — Ugy tudom, hogy volt egy könyörületen választmányi tag a ki indítványozta és volt egy választmányi ülés, a melyik elhatározta, hogy a 15 frt tagsági díj havonként lesz törleszhető és úgy hallom, hogy volt ugyan azon évben egy könyörtelen választmányi tag és egy könyörtelen választmányi ülés, a melyik elhatározta ismét, hogy a 15 frt tagsági díj régi módszer szerint kétszerre fizetendő le.

Igy hát a fizetésre nyújtott némi kedvezmény, ugyanazon évben revocáltatott?

Hát talán magnás kaszinó kellene Lévának? A vagy a választmány két tanácsból áll? A könyörtelen és a könyörületes tanácsból? — Mint a hogy mondják, hogy a Curian két büntető tanács van, a haláltüntetések és a kegyelmek tanácsa? Vagy a következők példáját mutatta meg a választmány, a mikor ugyanazon évben visszazitta határozatát?

És miért? hollomás szerint azért, hogy a tagsági díjhátralék szaporodott az apróbb részletfizetési kedvezmény mellett. Ki hallott még olyan okoskodást, hogy a fizetési kedvezmény hátrányára volna a fizetőknek, s ha a hátralék szaporodik, mire való az intézeti ügyész s a helyben levő bíróságok. Azért hogy egyik-másik tag úgy nem fizetett 12 részletben, mint nem fizetett volna két részletben se, azt a kis kedvezményt is elvonni a mit a választmány nyújtott és büntetni egyik-másiknak hanyagságáért a vagy rossz anyagi helyzetéért, az össz séget, igazán nyakra tekert okoskodás.

Szűk látókörre vall, a mikor a választmány nem látja, azt, hogy a legtöbb tagdíjhátralékos azért nem fizet, mert sohasem látogatja meg a kaszinói helyiséget, a hol mit is keljen keresnie, ha elolvasta otthon az ujságot és kártyázni meg nem szeret, vagy nem akar.

Sok pedig azért nem fizet, mert nem telik s különösen nem telik akármely hóban is 7 frt 50 krt lefizetni. Ezekre való tekintettel volt jó a havi részletfizetési kedvezmény.

Nem kissé visszariasztó a levai kaszinónál az a lekötöttség is, hogy a belépő tag barmi kelletlenül érezze is magát egy-két év multán a kaszinóban, ki nem léphet, — sőt ki se dobhatja magát addig, a míg a kaszinóházi ki nem lesz fizetve.

Ez a kaszinó házi, ez az átka az egész intézménynek, ez a bunkója minden hiányos a kaszinóban. Ettől nincs elég kényelem, ettől származik a drágaság, ettől a tagsági lekötöttség.

És mire való ez a ház. — s illetőleg miért van erre feltétlen szükség? Sok hivatal és sok intézet van bérházban elhelyezve s egy se volt eddig úgy, hogy sehol se lett volna — s most még kevésbé a mióta Léva rohamosan épül. — Vagy azért van ez, hogy a jövő generációról gondoskodjunk? Oly éheltelen lesz tehát a jövő generáció, hogy arról nekünk keljen gondoskodni? ezt nem hiszem.

Talán éppen csak azért a mit már szintén hallottam, hogy jobb saját konyhóban lakni, mint egy bérelt palotában (?)! no nekem és azt hiszem legtöbb embernek más a gustusunk. Csak egy bizonyos, hogy jobb egy palotának tulajdonosává lenni, mint egy konyhának; — de már hogy jobb legyen egy konyhó tulajdonosának, — mint egy palota bérlőjének lenni, — azt engedje meg nekem, a ki állította, hogy ez legalább is vitás. En tudom különben miért kell a kaszinói ház. — Azért mert az senki másnak nem kell, vagy legalább nem annyira amennyire került, — sőt talán fele annyira se. De ez ne aggaszsa azokat a kik e házat annak idején megszerették, mert hogy ők házat vettek indokolva volt az akkori lakászsűkkel s hogy drágán vették, az indokolva volt az akkori viszonyokkal.

El tehát abból a házból a hol a kaszinói élet folyton csak a lejtő felé haladt.

Ezt és azt kell megértenie a választmányának, hogy több mint százra megy még azoknak a száma, akik a levai casinonak a tagjai lehetnének és okkor a tagsági díj jelentékenyen le volna szállítható: több kényelemtől lehetne gondoskodni, — s új életre ébredne a kaszinó

Az új igazgató temperamentumos ember, bizsuk hozzá, hogy felrzza letargicus álmából a választmányt és az egész casinót is.

S ha bármennyire kételkedik, az itt mondottak igazságáról — ajánlunk egy hathatós és új módszert a közvélemény kikutatására.

Bocsásson ki kérdő ivatek a levai casinónak összes tényleges tagjaihoz és azokhoz is, a kik tagok lehetnének, következő kérdésekkel:

1. Egészségesnek tartja-e a levai casino életet?

2. Drága-e a casinoi élet — magos-e a tagsági díj, a kártya és billiárd díj?

3. Ha ezt a drágaságot a casinoi ház okozza, szükséges-e, hogy ahhoz ragaszkodjunk?

4. Indokolt-e, hogy a casinoi ház miatt éveik legyen a tag lekötvé?

5. Elég kényelmes-e a casino ház feké és berendezése.

6. Czélszerűnek találná-e, hogy a casinónban legalább hideg ételek s italokhoz is hozzá jutna a tag s e czélből egy étterem, vagy étszoba is berendeztetnék a casinóban?

7. (A nem tagokhoz) Mi az indoka annak, hogy ön nem tagja a casinonak s mely esetben lépne be ön a kaszinóba?

Ezen és még egyéb kérdésekre adandó válaszok, összesége csattanóssan kimutatná a közóhajt. Eddig a kaszinói igazgatók s a választmány csak a saját guszusok szerint tevének történjék, már egyszer valami a többség akarata szerint.

C.

Különfélék.

Lapunk jövő számával kezdjük meg a XVIII-ik évfolyamunkat. Előfizetést nyitunk a „Bars“ tizennyolczadik év folyamára. Tisztelettel kérjük ez alkalommal előfizetőinket, hogy előfizetéseik megújítása iránt e hét folyamán intézkedni sziveskedjenek, nehogy — késedelem miatt — a lap szétküldésében akadályok merüljenek fel.

— Harcz a pénzügyigazgatóságért.

Mig az ipolyságiak a mi pénzügyigazgatóságunk feléért meddő vitát provokáltak, addig két másik város is — Selmeczbánya és Esztergom — beleszólt a felvetett ügybe. Selmeczbánya kizárólagos elsőséget ad önmagának Ipolyság fölött a pénzügyigazgatóság elnyerését illetőleg, földrajzi fekvésénél és népeségénél fogva, az E. L. pedig azt írja, hogy biztos forrásból tudja, hogy Esztergom a küszöbön álló közigazgatás államosítása esetén pénzügyigazgatóságot kap és pedig olyformán, hogy a most kis vármegye területét a hontmegyei szobi járás alsó részével kiegészítik illetve kikerekítik. Egy másik lap az ugyancsak Esztergomban megjelenő E és V. nem ad hitelt lapársá ezen biztos értesülésének, de az E. L. feltétlenül ragaszkodik állításához sőt a megye és város polgárait ez irányban egy nagyobb akció megkezdésére inspirálja, annál is inkább, mert — mint írja — a felvetett eszmének megvalósítása a pénzügy és a belügyminiszternek is már régi terve.

— Hymen. Dr. Bleyer Gusztáv kórmőczbányai gyakorló orvos ma vezeteli oltárhoz Trencsénben Kaszriel Béla kereskedő kedves leányát Bertát.

— Kiténtetett gyógyszerész. Dezseri Boleman László helybeli gyógyszerész ambiciózus fiatal ember lévén úgy látszik szakmáját nemcsak az egyszerű kereseti ágnak tartja, de mint igen ügyes vegyész és tudomány terén is értékesíteni kész. Erre valának sikeres kísérletezései s különösen általa komponált vegyi praeparatumok és gyógyszerészeti készítmények is melyeket aztán, hogy a magyar gyógyszernek külföldön is hírnevet szerezzen, nagyobb városokban tartott kiállításokra küldi, honnan leggyakrabban igen szép kiténtetéseket vesz. Így legutóbb is a párisi, londoni és a stockholmi kiállításokra kiállított gyógy készítményeiért mindhárom helyről egyenként első rendű aranyérmét, aranykeresztet és diszoklevelet nyert, melyek e napokban érkeztek meg rendeltetésük helyére. Szívvel gratulálunk e kiténtetéseikhez, viselje büszkén és nemesen, azokat, mint tudományos fáradságának első szép gyömöleseit.

— Hidszentelés. Esztergomban a Kis-Dunán át vezető vashidat tio snult szombaton szentelte fel Boltizár József püspök a törvényhatóság és a város főbb tisztviselői jelenlétében.

— A névmagyarosítás ügyének érdekében készséggel nyújt támogatást a helyhatóság is az elnevezésüket főcserélni szándékozó polgárokat ez iránt jelentkezésre felhívja Telkes Simonnak „hogy magyarosítsuk a vezetékneveket“ czimű tájékoztató füzetet az érdeklődők által a városi irattárban megtekinthető.

— Magyar neve legyen a magyarnak. Országszerte megindult a mozgalom, hogy minden magyar honpolgár, kinnek idegen hangzású neve van félreismerhetlenül magyar hangzásúra változtassa azt. A magyar közélet és társadalom több „előkelő alakja jó példával járva elől idegen hangzású nevét magyarosra változtatta. Telkes Simon az országos statisztikai hivatal főnöke röpiratban szólítja fel Magyarországi polgárait a névmagyarosításra s a nagy naplópok pártkülönbség nélkül támogatják őt a nemzeti törekvésében. Léva város polgármesteréhez is küldött egy ilyen röpiratot, czime: „hogy magyarosítsuk vezetőik nevüket“, mely füzet az érdeklődőknek a városházán átolvásás végett szivesen kiadatik. — Igazán üdvös és szerfeletlen hazafias tett volna, ha a levai idou hangzású nevek, akik pedig nagyobb hányadát képezik a lakosságnak megszívlelve az országszerte megindult eme mozgalom szép czéját, nevéket tömegesen jó magyar hangzású névre

változtatnák. A polgárok eme nemes törekvését a hatóság is támogatja és felhívja a nevéket magyarosítani szándékozókat, hogy ügyüknek könnyebb lebonyolítása végett a polgármesteri hivatalnál jelentkezzenek.

— Felolvasó estély. A levai iparos olvasókör ma karácsony második ünnepén saját helyiségeiben felolvasó estélyt fog tartani, melyen a felolvasáson kívül több csinos szavaltat és monolog fogja a közönséget szórakoztatni. A családias jellegű estély iránt — mint a multban is, — élénk érdeklődés mutatkozik. Vendégeket is szivesen fogadnak. Belépti díj személyenként a könyvtár gyarapítására fordítandó 25 kr.

— Meghívó. A Gazdasági Egyesületek Szövetségének központja a bars megyei gazdasági egyesülettel a Szövetség programja alapján Léván az „Oroszlán Szálló“ nagytermében 1898. január 5 és 6-án rendezi a magyar óvári gazdasági akadémiai tanárok által tartandó előadásokat, a tanár urak kiváló figyelmé folytán a legaktuálisabb tárgyakról. Az előadások programja: Előadások január 5-én és 6-án reggel 9—12-ig, délután 3—5-ig, 5—7-ig, az előadottakból a gazdaközönséggel eszmecsere Előadók és az előadások tárgyai: Cselkó István. Ujabb tapasztalatok a tejjgazdaság terén; 2 óra. Cserháti Sándor. Ujabb tapasztalatok a trágyázás köréből; 1 óra. Növénytermelési tapasztalatok; 1 óra. Hensch Árpád. A vetésforgóról; 1 óra. Az állattenyésztés és növénytermelés közötti helyes arányról; 1 óra. Dr. Kossutány Tamás. Ujabb tapasztalatok a takarmányozás köréből; 2 óra. Ujhelyi Imre. A sertésvész elleni védtatásokról; 1 óra. A gümőkör elterjedése hazánkban, 1 óra. 5-én, az első nap este 8 órakor társasvacsora az említett fogadóban, második nap este a levai jótékony nőegylet által rendezendő kaliko táncestély, ugyanott. Rendes szállás elnyerése és a társasvacsorán való résztevés czéljából Levatic László titkárhoz milébb méltóztassék fordulni.

— Táncestély. A „Lévai Kath. Legényegylet“ 1898. január hó 9-én az „Oroszlán“ vendéglő nagytermében saját házalapja javára felolvasással és szavallattal egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez. Az estély a következő érdekesen összeállított műsorral fog kedveskedni a bizonyára szép számban megjelenő közönségnek: 1. Boldogasszony Anyánk! Tárkányi Bélától. Szaválja: Bób József e. r. tag. 2. Házassági napló. (Vig páros jelenet) Irta: Kun István. Előadják: Szabó Mariska k. a. és Guba József e. r. tag. 3. Az árva leány. Petőfi Sándortól. Szaválja: Krizsányi Vilma k. a. 4. Felolvasás. Tartja: Kun István e. elnök. 5. Az anya f jdalma. Vida Józseftől. Szaválja: Ozuska Anna k. a. 6. Legénybucsu. (Vig magánjelenet) Szécsi Ferencztől. Előadják: Lovas János e. r. tag. Az estély kezdete 8 órakor. Belépti-díj: Személyjegy 80 kr. Családjegy 1 frt 50 kr. Felülfizetéseks közönséggel vétetnek és hiralpilag nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók: az egylet helyiségében; este a pénztárnál.

— Gazdatáncestély Nyitrán. A Darányi miniszter által kezdeményezett s Keszthelyen felállítottandó Festetich szobor javára rendezendő nyitrai gazdatáncestély az 1898. évi január hó 10-án fog megtartatni.

— N-Salló halad. Örvedetes hiradásal lepett meg bennünket n-salló levelezőnk. Decz. 21-én bevoztették az állami táviróvezeték az ottani postahivatalba, s így N-Salló ezen korszakalkotó eseménnyel a világgforgalomba közvetlenül becsatoltatott. Egész nap nagy közönség nézte a telegrafpóznák felállítását s a két drótból álló vezeték kifeszítését s érdeklél szemléltük a gyerekek hallgatódzását, kik a póznákhoz illesztve füleiket iparkodtak ellesni a „sürgöy“ titkait.

— Gazdagylés Érsekújvárott. A nyitra megyei gazdasági egyesület által Érsekújvárott rendezett gazdagylés f. hó 19-én vasárnap méltó volt a nagy gazdaságos értelmes polgáraihoz. Az érdeklődő gazdakalmi impozáns száma bizonyítja a gyűlés sikerét, vendégek Bpestről, Nyitráról, Komáromból és a szomszéd vármegyék-ből oly tömegesen érkeztek, hogy a fogadóbizottság csak nagy fáradsággal tudta őket elhelyezni. Az értekezleten, mely a város-háza tanácsstermében lett megtartatva, beszéltek: Bajanovics Sándor gazdaságvetéségi alelnök, Bernáth István a szövetekezeti eszme nagyerdemű bajnoka, Dr. Ozoray József az érsekújvári gazdák nevében, Sümegh János, Dr. Tóth Károly. Az értekezlet után bankett volt, hol Illényi János lapszerkesztő üdvözölte a vendégeket. Uána toasztokat mondtak. Förster Aurél Bujnovics Sándor, Sümegh János és többen.

— Fúrdés télen. Ha az ősi virtus időszakonkénti erősebb felbuzdulása vértorlódással fenyegette a sallai magyart, ugy az eddigi gyakorlat az volt, hogy a nagyvendéglő környékén keresett magának egy partnert s rövid szaváltás után kölcsönösen eret vágta egymáson, magyar narkózissal vagy a nélkül. E mellett persze nem voltak tekintettel a belügyminiszternek a vérbocsátásról szóó tilalmára s a sobészet szabályaiól is csak egy helyi érdekű módosítást tartottak meg t. i. „Csak a fejét, hogy meg ne sántuljon.“ — Az idők haladásával azonban a régi módosítás elavult s a tudomány újabb haladásával karöltve jár a praxis. A belső forráság kezelésének említett módszere s a vérvesszeségnek „vással“ való kellemetlen

gyógyítása arra az ideára hozták Bokros Sándor sallai embert, hogy modern elvek szerint ő a hidegvizgyógyódot fogja applikálni. A gondolatot tett követte s decz. 15-én fogadásból kétszer egymásután beugrott az egy ölnyi mély, 4 fokos vízzel telt mocsolyába. Ezen braour mutatóny alatt összes ruhaneműje egy sajnosan nélkülözött fügefalevélből állott. — Midőn e sorokat írjuk, a vállalkozó magyar a legjobb egészségnek örvend s a három liter pálinka elfogytával bámulatosan emlegeti a fogadási kedv hiányát.

A csendőrség szaporítása. Az utóbbi időben — mint a H. írja — meglehetősen megromlottak a közbiztonsági viszonyok Magyarországon, a mibenlétegenül része van a nemzetközi szocialisták lelketlen izgatásainak is, melylyel a munkaadók ellen bujtogatták különösen az ország déli vidékein a földmivelő népet. A közbiztonság javítása céljából a belügyminiszter elhatározta, hogy a jövő év folyamán 107 őrszel és ennek keretében 600 főből álló legénységgel szaporítja a csendőrség létszámát. A belügyminiszter költségvetésének megokolásában érinti, hogy a galicziai bevándorlás is közrejátszik arra, hogy a határon erősebb ellenőrzést kell gyakorolni.

Nyilvános köszönet.

Vilhelm Ferencz urnak, gyógyszerész Neunkirchenben, Alsó-Ausztria, az anti-rheumatikus és anti-arthritikus vértisztító theának feltalálójá. Vértisztító csúsz és készvényénél.

Ha itt a nyilvánosság elé lépek, azon okból történik az, mert kötelességemnek tartom, Wilhelm, neunkircheneri gyógyszerész urnak hálámát kifejezni, azon kitünő szolgálatért, melyet az ő vértisztító theája nekem fájdalomrheumatikus bajomban tett, továbbá, hogy másokat, kik ezen borzalmas bajtól gyötörtetnek, ezen kitünő theára figyelmeztessék. Nem vagyok képes azonos kinos fájdalom leírására, melyeket három éven át minden időváltozásnál tagjaimban éreztem és melyektől sem orvosság, sem pedig a Bécs melletti Baden kúrfürdőinek használata meg nem szabadíthatott. Általánosan hánykolódtam ágyamban egész éjjeleken át, étvágyam szemléletmentesen tűnődött, testi erőm fogyatkozott és színem egyre rosszabbodott. A fent említett theának négy heti használása után fájdalomaimtól egyszersmindenkorra szabadultam, s most hat héttel rá, hogy a theát már nem is iszom, egész testi állapotom javulásnak indult. Megvagyok győződve, hogy mindenki, ki hasonló bajban ezen theához menekülni fog, hozzám hasonlólag annak feltalálóját, Wilhelm Ferencz urat, áldani fogja.

Kiváló tisztelettel

Butschin-Streitfeld grófnő,
alezredesné.

A „Santal Egger“ kiváló gyógyerejű készítmény. Feleslegessé teszi a Copaiát és Cubeárt. Felülmúlja pontos és biztos hatásban eső, hólyag és vesebántalmaknál a külföldi gyártmányok legjobbjait. A **Hammilás Injección** egyetemben használva a legmagasabb folyást megazintott. 1 üveg (40 darab) ára 1 frt 50 kr., a pénz elegendes beküldése mellett postán hármentve 1 frt 70 kr. 2 üveg 3 frt 20 kr., 2 üveg Injección és 1 üveg Santal Egger bérmentve 3 frt 25 kr. *Főraktár: Gyógyszertár a „Nádor“-hoz Budapest, VI., Váci-körút 17. Kapható: Léván a Boleman Ede örök.-téle gyógyszer-tárban.*

Irodalom és művészet.

A „Magyarország“ politikai napilap ez idő szerint a legjobban szerkesztett lap az országban. Legelső rangú írónk és publicistánk ma kétségtelenül a Magyarországra irnak. Első sorban Bartha Miklós, az országnak ma legragyogóbb tollu publicistája, továbbá Pázmány Dénes, Hock János, aga a főszerkesztő Holló Lajos, Hentaller Lajos, Incédy László stb. napról-napra a legelőkelőbb és lelegelelenebbé teszik a magyar olvasóközönségnek ezt a kiválóan kedvelt lapját. A Magyarországon jelennek meg azonkívül Móra Istvánnak országszerte feltűnő keltő tárczái. Ugy, hogy a ki eleven, jól értesült és igazán első rangú hírlapot akar olvasni, az bátran a Magyarországhoz fordulhat. A „Magyarország“-ot nemcsak nemes, előkelő hangja, egyenes, nemzeti irányú és minden tekintetben hozzáférhetlensége teszi a magyar olvasó közönség előtt becsessé, hanem az is, hogy a család minden tagjának nyújt kellemes szórakozást. Tárczái, regényei, eleven hírei, párizsi divatlevelei stb. a legkedvesebb olvasmányt képezik. A Magyarországon az éjjeli postával küldetik szét, úgy hogy reggel már az ország legtávolabbi részeiben is ott van. Mily előny ez a hivatalnoknak, földbirtokosnak, kereskedőnek, iparosnak és minden intelligens embernek, hogy más lapokat megelőzőleg olvashatja, már reggel mindazt, a mi az országban és külföldön történik. Az országgyűlést a hivatalos közléseket, a bel- és külföldi tözsdei zárlatokat, szóval mindazt, a mi nem csak érdekes, de az illetőnek állására és üzletére nézve is nagy befolyással van. Tudjuk, hogy mily előnyösen használják fel egyesek, ha

valaki egy nappal, vagy fél nappal el van maradva az eseményektől. A ki ma egy fontos hírt előbb tud meg, az mérhetetlen előnyben van a többiek felett. A „Magyarország“ mindenkire nézve lehetővé teszi ezt a korai és megbízható értesülést. Ez biztosította a Magyarországot részére azt az óriási elterjedést, a minek ma örvend. A „Magyarországra“ legezelszerűbb postautalványon előfizetni akár egy óra (1 frt 20 kr.) akár egy negyedévre, (3 frt 50 kr.) Czim: Magyarországi kiadóhivatala Budapest, Sándor-u. 2. A félévi előfizetési díj 7 frt, az egész évi 14 frt.

„Hangulatok“ lesz a czime Bartha Miklós könyvének, mely a könyvpiacon karácsonykor fog megjelenni. Ez a könyv negyven darab prózában írt költeményt foglal magában ily címek alatt: *Virrasztás, A nő, Könyvművészet, Császár győzelem, Bíró-ság előtt, Ki a hibás, Az árva, Tapasztalás, Verőfény, Téli, A magának való, Jutalom, Vigasz, A holnap, A szerencsétlen, A halál, Megváltás, Templomban, A költő sorsa, A költő hivatása, Elvétel, Pásztorfiú, Emlékezet, Otthon, Földélet, Az árnykép* stb. A ki Bartha vezércikkeit ismeri, az fogalmat alkothat magának arról, hogy mily nyelvezettel, mily szingazdag festéssel és mily elragadó fantáziával vannak megírva ezek a költemények. A közönség körében szokatlan érdeklődést keltett az a hír, hogy Barthatól szépirodalmi dolgozatok jelennek meg a könyvpiacon. Barthat a „Magyarország“ szerkesztősége birta reá könyvének kiadására s a „Magyarország“ most azzal kedveskedik olvasóinak, hogy Bartha könyvét díszes kiállításban karácsonyi és újévi ajándékkul előfizetőknek ingyen fogja megküldeni. A könyvet mindenki megkaphatja, aki a „Magyarország“-ra egy negyed évre előfizet. Az előfizetési díj (3 frt 50 kr.) bármikor beküldhető ily czim alatt: *Magyarország kiadóhivatala, Budapest, Sándor-utca 2.* — Bartha művének bolti ára 2 frt lesz és külön is megrendelhető a „Magyarország“ kiadóhivatalában.

Magyar arczkép-bélyegek. Harmincz különféle színben, gyönyörűen kiállított *arczkép-bélyeg* csoportot adott ki Wiesner I. Bpestben (Eötvös-utca 46.) Az arczképek történelmünk, irodalmunk és művészetünk legkiemelkedőbb alakjait ábrázolja. A bélyegek kiállítására igen szép s mindegyik más-más színű. Az egész album ára 60 és 90 krba fog kerülni.

A Magyar Nép Multja és Jelene.

Irta: Benedek Elek. Annak a nagyszabású munkának, melyet Benedek a magyar népről írt, megjelent immár negyedik füzeté is, tanúságot tévén arról, hogy az a lelkesedés, mely az előbbi füzetekből lobogott felénk, nem szalma lángja volt, hanem az a tűz, mely el nem alszik, mely le nem lohad, mert élesztője, szítója: a szeretet. Az arany bulláról, II-ik Endre koráról és a tatárjárásról ír a füzetben Benedek, megdöbbentő színekkel festi a szerencsétlen király uralkodásának képét a jogviszonyok bomlását, közállapotok zűllését és azt a nagy bizonytalanságot, ingadozást, mely minden irányban mutatkozik. De akármiről is ír Benedek sohasem egyhangú, sohasem farszót. Hogy a tatárjárás leírásában remekel Benedek, az természetes. Hisz ott a történetíró mellett megszólal a népi-író, annyi elbeszélés és regénynek ragyogó tollu írja! Szív, tudás, nyelvbéli virtuozitás mind mind egyesül könyvében, hogy népszerűvé tegye mindenütt. Mint az előbbieket, e füzetet is nép illusztrációk díszítik. Ára füzetenként 30 kr. Megrendelhető Nyitrai és Tarsa könyvkereskedésében.

Páratlan siker. — A magyar zsurnalisztika rohamos lépésekkel halad előre s úgy mennyiségre, mint minőségre nézve ma már bátran felveheti a versenyt a külföldi hírlapirodalommal. Budapest 28 politikai napilap jelenik meg, tehát éppen kétszer annyit, mint a sokkal népesebb Bécsben. Daczára ezeknek az elég kedvező viszonyoknak mégis páratlan a maga nemében az a siker, a melyet Mikszáth Kálmán lapja pár heti fennállás után felmutatni képes. Mikszáth Kálmán neve nagyon jól hangzik az országban s szépirodalmi munkái meg politikai cikkei és apróságai a T. Házból gaddagá tették egy budapesti újságnak a kiadóját. Mikor nyilvánossá lett, hogy Mikszáth lapot indít s közzétették a munkatársak névlujstromát, csupa elsőrangú fényes tollu ismert újságíró, tömegesen jelentkeztek az előfizetők. A közönség sokat várt az újságtól s mégis meg volt lepelve attól, amit kapott. Valami szokatlanul higgadt, józan és előkelő hang vonul végig az Országos Hírlapon, anélkül, hogy a lap nagyképu volna. Az első napon már, amikor megjelent, az újságírás technikája szempontjából oly tökéletes volt, mintha már a 20-ik életévét betöltötte volna.

Mindazok kik a huszadik évfolyamba lépő „Képes Családi Lapok“ című illusztrált szépirodalmi hetilapra előfizetnek, teljesen ingyen kapják a „Képes Családi Lapok“ karácsonyi ajándékát: K. Beniczky Irma sajtó alatt levő legújabb munkáját: „*Aki nem tudott kettőt szeretni.*“ Ez a könyv, mely egy tartalom, mint kiállítás tekintetében szenzációt fog képezni, könyvkereskedésben nem is lesz kapható, egyenesen a „Képes Családi Lapok“-nak előfizetői iránt tanúsított figyelmének a terméke, s így máshol az meg sem szerezhető. Már ez az előzékenységek is melegen ajánlja figyelmünkbe a „Képes Családi Lapokat. Előfizetési ára egy évre 6

frt. — Mutatószámot ingyen küld a kiadóhivatal (Budapest, V. Vadász-utca 14. szám.)

Görgei tábornok és a tizenhárom aradi vértanu. Szabadságharcunk emlékére: Irta Boross Vilmos. „II. Rákóczi Ferencz,“ „Mátyás király,“ „Dózsa György,“ „Bathory Erzsébet,“ „Kossuth Lajos“ stb. Borossnak mind olyan művei, melyek a népet hazafiasságra buzditani, szellemét és izlését fejleszteni, ismeretét pedig gyarapítani vannak hivatva. Csodálatos hangaszorgalommal és lelkiismeretességgel feldolgozott munka ez, melyből a magyar nép hiteles, bár regényes formában apróra maga előtt látja a magyar szabadságharcz dicsteljes és — irtózatos eseményeit. Mint a füzetekből látjuk, sok adatot szerző Kossuth Lajos halhatatlan nagy hazánkfíttől kapott, miket a szerző kegyeletes szívvel dolgozott fel. Füzetenkint 10 kr. az ára, a mi olyan olcsóság, hogy a legszegényebb ember is megszerezheti magának és családjának. Megrendelhető Nyitrai és Tsa könyvkereskedésében.

Közönség köréből.

Nyilvános-köszönet.

I.
A lévai takarékpénztár részvénytársaság a közelgő karácsonyi ünnepek alkalmából 61 frt 66 krt. küldött át hivatalomhoz azon nemes czéllal, hogy ezen összeg Léva város szegényei között valláskülömbőség nélkül kiosztassék.

Midőn az adomány átvételét ezen uton nyugtatom, egyuttal a segélyre szorultak nevében az adományért hálás köszönetemet nyilvánítom.

Léván, 1897. december 17.

Máriássy István,
polgármester.

II.

A lévai takaréki és hitelintézet tekintetes Igazgatósága — a karácsonyi ünnepekre — Léva város szegényei részére, a rkápitányi hivatalhoz 25 frt 80 krt küldött.

Midőn a számjeleztem s a városi szegények között felekezeti különbség nélkül felosztott segélyösszeg átvételét nyugtázom; egyidejűleg a segélyezettettek nevében köszönetem nyilvánítom.

Léván, 1897. december 24.

Bilcsék József,
alkapitány.

III.

Ferencz János lévai lakos a kis-faludi (Vieskai) szegények számára karácsonyi ajándékkul 5 frtot sziveskedett a bars-taszári plebános nevére küldeni, a mely összeg s szegények között kiosztatván, fogadja a legszivesebb köszönetét egy szegények, mint a plebános részéről a nagylelkű adakozó.

Kermanovich Endre,
plebános.

IV.

Hagyományos szokással felkerestük Léva város nemesszivü családait, hogy egyesületünk „Stefánia-árvaház“-ának éléskamráját megtöltjük elemi szerrel a szigorú tél hónapjaira. Mint a jó ügy koldusai, hálásan említtük fel, hogy a terményeken kívül 119 frt. 59 kr. készpénzt is juttatott a szeretet, mely e város falai közt lakik, árvaházunknak. Egyeületünk nevében örömmel köszönjük meg a nemesen adakozóknak kifogyhatatlan jóságukat s a következőkben megkezdjük — e lap szíveségéből — azoknak nyilvános nyugtázását.

Léván, 1897. decz. 8.

Levatic Gusztávne, Toth Zsigmondné,
lévai nőegylet alelnöke. lévai nőegylet gondnoka.

Faragó Samu,

lévai nőegylet titkára.

Pénzben adakoztak: N. N. 1 frt. Leidenfrost 1 frt. Kubik György 10 kr. Ordódy Endréné 1 frt. Szauerné 50 kr. Fogler Lajosné 1 frt. Dr. Klein Jakabné 1 frt. Holzmann 50 kr. Klein Sándor 50 kr. Weiss Samu 1 frt. Ehrenstein 10 kr. Seiner Józsefné 10 kr. Frommer Mórné 1 frt. Özv. Málasy Anna 20 kr. Balbach Lajosné 1 frt.
(Folyt. köv.)

Foulard-selymet 60 krtól 3 frt 35 krig méterenkint — japáni, chinai, s. a. t. a legújabb mintázattal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes **Henneberg selymet** 45 krtól 14 frt 65 krt. méterenkint sima, csikos, kockázott mintázott damaszolt, s. a. t. (mint egy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban s. a. t. a megrendelt áru **postabér és vammentesen a házhoz szállítva, mintákat postafordultával küld: Henneberg G. (cs. k. udvari szállító) selyem gyárai Zürichben.** Svájczba címzett levelekre 10 kr s, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Nyilttér.

I.
1897. évi 5115. szám.

Árverési hirdetés.

(II. árverés.)
A zsarnóczai m. kir. erdőhivatal kerületéhez tartozó Geletnek, Bars-Szklenő és Repistye községek határaitban lévő,

és a m. kir. kincstár tulajdonát képező malomkőbányák **1898. évi január hó 10. napján reggeli 9 órakor 1898. évi január hó 1-től 1902 évi december hó végeig** tehát 5 évre terjedő időtartamra az alólírt erdőhivatal helyiségében nyilvános árverés útján bérbe fognak adatni.

A malomkőbányák kettő bércsoportra oszlanak, melyekre egyenként, vagy együttesen írásbeli ajánlatok tehetők.

Az I. csoportot főleg trachyt porphyrt, kisebb részben kovakő, a II. csoportot főleg kovakő, kisebb részben trachyt porphyrt területek képezik.

A kikiáltási ár a különféle kőtermények alapáraitól áll, mely alapárakra az ajánlatok közös százalékban teendők.

Az alapárakból eredményezendő kincstári évi jövedelem nem lehet az I. csoportnál 3630 frtnál és a II. csoportban 1200 frtnál kisebb.

Az alapárak jegyzéke kívánatra postával bérmentetlenül megküldetik.

Az árverési és szerződési feltételek az alólírt erdőhivatalnál bármikor megtekinthetők.

Utóajánlatok el nem fogadtnak.

Zsarnóczán, 1897. évi decz. hó 19.

M. kir. erdőhivatal.

II.

965.1897. sz.

Árverési hirdetés.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a lévai kir. járásbírószág 1897. évi 10546. számú végzése következtében dr. Weisz Zsigmond ügyvéd által képviselt Schwartz és Tralitsch javára **Wilhelm József s neje Róza** ellen 400 frt s jár. erejéig 1897. évi november hó 26 án foganatosított kielégítési végrehajtás útján elfoglalt és 737 frtra becsült kész rövidárú szobai butor, házi felszerelés stbből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a lévai kir. bírószág 1102/1.1897. sz. végzése folytán fenti tékekövetelés s jár. erejéig Léván alperes lakásán leendő eszközökére **1897. évi decz. hó 27. esetleg 28-ik napjának d. u. 2 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Léván, 1897. évi decz. hó 17. n.

Tonhaiser,

kir. bírósági végrehajtó.

III.

Mária-czelli Gyomor-cseppek

magyszerűen hatnak gyomor bajoknál. nélkülözhetetlen és áttalános ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehellet, fellujtság, savanyu, felbőffőség, hasmenés, gyomorégés, felesleges, nyálkakiválasztás, szárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs-zűkülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult bejájás: ál, a mennyiben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hőmörőidőknél.

Említett bajoknál a **Máriaczellii gyomorcseppek** évek óta kitünően bizonyultak, a mit szívesen az bizonyítványt tanusit. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszer-tára **Budapest,** Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppekkel tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a keszítő aláírásával (C. Brády) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom“.

A Mária-czelli gyomorcseppek valódián kaphatók.

Léván: Boleman Ede örökösei, Medveczky Sándor urakgyógyszertáiraiban. **Lekér** Bolyos Gyula **Nagy-Salló:** Zsorna László urakgyógyszertáiraiban. **Ujhányán** Cservinka Mór ur gyógyszertárában.

Weinberger Zsigmond, Léva

magnagykereskedő.

Legmagasabb napiáron vásárol: Lóherét, luczernát, baltaczimet, őszi borsót, téli bükkönyt, babot, mákot, valamint mindennemű gazdasági vetőmagvat; Mintázott ajánlatok ára és menysiség megjelölésével kéretnek!

E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 3 kr. kerül; bélyegdíjban — a lakás megjelölése mellett — fizetendő minden egyszeri beiktatásért 30 kr.

Kis hirdetések.

Hirdetésekre bővebb felvilágosítást Nyitrai és Társa kiadócéggel ad, ki levélbeli tudakozásra postabélyeg beküldése mellett azonnal válaszol.

Magas jutalékban részesülnek megbízható szolid ügynökök kik törvényszerűen megengedett sorsjegyeknek, részletfizetésre való eladásával, egy nagy pénzintézet (résztvénytársaság) számlájára foglalkozni ohajtanak. Ajánlatok „Confidentia” czimen **Eckstein Bernát** hirdetési irodájába Budapest, V., Fürdő-utca 4. szám intézendők.

Köhögés rekedtség és elnyálkodás ellen a legjobb hatású szer a **RÉTHY-féle pemetefü-czukorka**, mely ezen bajokat gyorsan megszünteti, kapható minden gyógyszerertárban. Egy doboz ára 30 kr, 5 dobozzal 1 frt 50 kr-ért bérmentve küld **Réthy Béla** gyógyszerész Bükös-Csabán. Csak akkor valódi, ha minden doboz fenekén aláírásom látható.

Egy jóházból való fiu TANONCZUL

felvétetik **NYITRAY és TÁRSA**

könyvkereskedésében.

Gymnasiumot végzetek előnyben részesülnek.

Előfizetési felhívás

„Képes Családi Lapok”

szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilapra.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” már a XX-ik évfolyamába lépett. Önérzettel jelentjük ezt a tenyt a magyar olvasóközönségnek akkor, midőn egyttal felhívjuk, hogy legyen szives továbbra is azon érdeklődést tanusítani lapunk iránt melyet eddig tanusított.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” multja legjobb bizonyíték a mellett, hogy míg egyrészt hézagot pótolunk, másrészt az olvasóközönség igényeit tökéletesen kielégítettük. Ismételtlen elmondhatjuk, hogy kitűzött czélunkat elértük, mert lapunk jelenleg már az ország minden vidékén a legtöbb művelt magyar család kedvelt házi barátja.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” fennállása óta már több hasonirányú vállalat támadt, melyek részben megszűntek, részben tengődnek. Nem kutatjuk az okokat hanem egyszerűen megköszönjük az olvasóközönségnek bizalmát s újból kérjük: előlegezzék azt nekünk lapunk XX-ik évfolyamára is.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” a legolcsóbb és azért a legelterjedtebb képes hetilap! Megjelenik minden héten bő szépirodalmi és ismeretterjesztő tartalommal és külön beköthető regénymelléklettel.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” havonként kétszer. „Hölgyek Lapja” czimű félves mellékletet ad, párisi divatképekkel és bő divattudósítással s így egy külön divatlapnak tartását feleslegessé teszi.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” olyan szellemben és irányban van szerkesztve, hogy ifju és öreg külön s együttvéve élvezettel olvashatja.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK”-ba a régi és újabb írói és költői gárda minden számottevő tagja dolgozik.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK”-nak regényei, elbeszélései, rajzai humoreszkjei költeményei kedélynemesítő olvasmányok. Irányezikkeivel a társadalom minden kérdéseire kiterjeszkedik. Orvosi és egyéb czikkei pedig tanulságosak.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” minden évben négy külön beköthető regényt ad mellékletül előfizetőinek.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” borítéka szellemes és szórakoztató csevegések, illetve kérdések és feleletek tárháza.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” előfizetői díjtalanul közölhetik gondolataikat az „Előfizetők póstája”-ban.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” képei lehetőleg alkalmoszerűek, díszesek és tanulságosak.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” a lehető legjobb cikkeket igyekszik nyújtani s hogy hivatásának megfelel, azt legjobban bizonyítja immár XX. évi fennállása, mit eddig hazánkban egyetlenegy hasonló irányú lap sem volt képes elérni; bizonyítják továbbá azon előkelő és kitűnő írók és írók nevei, kiknek nagybecsű műveit csaknem minden számban élvezheti az olvasó s a kik közül büszkén említjük fel dr. Tolnai Lajos szerkesztőn kívül: Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Radó Antal, Rákosi Jenő, Temérdek (Jeszzenszky Dániel), Lauka Gusztáv, Rudnyánszky Gyula, Tölgyesi Mihály, dr. Feleki Sándor, Méry Károly, Jámbor Lajos, Dombai Hugó, Kerényi Csata, Pécsi D. Anzelm, Kósa Ede: — Beniczkyne Bajza Lenke, B. Büttner Lina, G. Büttner Julia, Tutsek Anna, Buday Sándorné, Csernecky Gyuláné, Nagyvárad Myra, K. Beniczky Irma, Mericzay-Karossa Irma, Fanghne Gyujtó Izabella, Ábrányiné Katona Klementin, H. Havassy Ilona, V. Gaál Karolina, Karlovsky Ida, Harmath Lujza, Kéray Elza, Vörös Julianna neveit stb.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” előfizetési ára a „Hölgyek Lapja” czimű divatlappal és regénymelléklettel együtt:

Egész évre . . . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . . . 3 frt — kr.
Negyedévre . . . . . 1 frt 50 kr.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” annak a ki az előfizetési összeget és azonkívül még 80 kr. csomagolási és postaszállítási díjat egyszerre beküldi, elismerésül 4 regényt küld díjtalanul.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld mindazoknak, a kik eziránt — legezlszerűbben levelezőlapon — hozzáfordulnak.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” kiadóhivatala
Budapest, V., Vadász-utca 14. (Saját házában.)

Szabadalmazott
valódi „SINGER” és valódi „HOWE”
családi és iparos varrógépek
igen csinos kiállítással 5 évi jótállás mellett minden hozzávalóval.

Árak részletfizetésre: valódi utánz.

Singer családi varrógép kézi hajtásra	22.—	19.—
Singer családi varrógép állvány és szekrényvel	35.—	28.—
Singer Medium iparosoknak gép állvánnyal	40.—	36.—
Nagy Singer 4-es iparosnak állvánnyal	44.—	39.—
Howe családi varrógépek állvánnyal	33.—	27.—
Nagy Howe iparosoknak varrógépek	44.—	38.—
Ringschiff iparos varrógép	70.—	58.—

Készpénz fizetés mellett 5%-al olcsóbb.

A valódi SINGER és HOWE gépeknek
egyed. raktára **KERN TESTVÉREKNÉL** Léván.
Géptük, részek és csónak olcsón.

Karácsonyi és újévi ajándéknak

igen alkalmas tárgyakból nagy választék rendkívül olcsó árban.

Arany férfi remontoir óra	30.—	frttól	feljebb
Arany női remontoir óra	14.—	„	„
Ezüst remontoir óra kettős fedéllel	8.—	„	„
Ezüst remontoir óra egy fedéllel	7.—	„	„
Nikl remontoir óra egy fedéllel	4.—	„	„
Ingaórák farag. díófatokban egy felhuzással 14 napig járó művel	10.—	„	„
Arany gyűrű (14 karat)	2.50	„	„
Arany karperecz (14 karat)	8.—	„	„
Arany függő (14 karat)	1.50	„	„
Arany kereszt (14 karat)	2.50	„	„

JÓ SZERSZÁM FÉL MUNKA!
Gazdasági gépek, géprészletek, tömlők, vízmentes ponyvak, mérlegek és gépszijak, szerszám, vas- és aczél fóráktár. Portland cement és Hydraulikus mész stb.
Kapható **KERN TESTVÉREKNÉL** Léván.

NYITRAI és TÁRSA

papirkereskedése **LÉVÁN.**

Ajánlja dusan felszerelt raktárát: imakönyvek, diszművek, ifjusági iratok stb. újévi ajándék cikkekkel. — Könyvnyomdai munkák: béli meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák izlésesen és jutányos áron a legrövidebb idő alatt állítanak elő.

— Alapított 1858. —
Budapesti Szivattyu- és Gépgyár Részvény-Társaság

(ezelőtt **WALSER FERENCZ**)
BUDAPESTEN, VI. kerület, Külső váci-ut 45. szám.

Sürgönyezim: Szivattyugyár Budapest.

GYÁRT:

mindenfélé gőzgépet, Schmidt-féle forrgőzmotorokat (40% szénmegtakarítás), petroleum- és benzín-motorokat. Keretfűrészeket, körfűrészeket és csertöröket. Gőzkazánokat, előmelegítőket, tartányokat. Hidakat és egyéb vasszerkezeteket. Mindenfélé szivattyukat gőz-, szij- és kézi hajtásra, valamint villamos územre. Artézi kutfelépítményeket vasból. Tűzfecskendőket és vízszállítókat, tűzoltósági felszerelési tárgyakat. Köztisztasági szereket, öntöző-kocsikat, sárkaparó és seprőgépeket, hókéket és uthengereket. Egészségügyi szereket, mint gőzfertőtlenítő készülékeket és teljes fertőtlenítő telepeket, pöczegödőr tisztító készülékeket. Vas-és érczöntvényeket, harangokat. Keményöntésű aczélfelületű tűzrostélyokat egyenes és kigyóalakban, valamint polygon rostélyokat.

LÉTESIT: vízműveket, csatornázásokat, vízvezeték és légszeszberendezéseket, központi fűtéseket.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve küldetnek. 13

Tüzifa raktár.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a mai napon egy nagy **tüzifa-raktárt** rendeztünk be.

Ez alkalommal felhívjuk a közönség szives figyelmét

pirszen és porosz-köszén raktárunkra is.

Mindkettőre megrendeléseket elfogadunk s a házhoz való szállítást pontosan eszközöljük.

Léva, 1897. december 2.

Kiváló tisztelettel

Braun József és fia.

József főherceg ő csász. és kir. fensége udvari szállítója.
 Fülöp szász Coburg-Gothai herceg ő kir. fensége szállítója.
 Sürgönyezim: **Gottschlig Budapest.**
Telefon 57-86.

GOTTSCHLIG tea-, rum- és cognac-
 nagykereskedő
AGOSTON BUDAPEST.

Központi iroda: IV., Váci-utca 4. szám.

RAKTÁRAK:

IV., Váci-utca 6. sz., „a Mandarinhoz” | VI., Andrássy-ut 23. „Hong-Cong városához”
 a Városház-tér mellé | a kir. opéra át-ellenben

IV., Egyetem tér, Egyetem-utca sarkán, a „Japán nőhöz”
 KIVITELI PINCZÉK:

X. Kőbánya, Füzér utca 9. szám.

Bizományi raktár:

Léván: Czírok János úrnál.

Közvetlen behozatalu valódi kínai és orosz karavan teák, Jamaica-, Brazíliai és Cuba-romok, francia cognacok, likörök a legfinomabb minőségben, eredeti csomagok és palackokban, eredeti árak mellett.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Százezrei a
 családoknak iszszák
 előszeretettel
 naponta a

**Kathreiner-féle
 Kneipp-malátakávé.**

Mentes a babkávénak egészségre ártalmas alkatrészeitől. Egyedül a Kathreiner-féle malátakávé az, mely annak illatát és kedvelt ízét magában foglalja. A Kathreiner-féle malátakávé étvágygerjesztő, könnyen emészthető, évek során át felnőttek és gyermekekre nézve egyaránt hasznosnak bizonyult. Legkiválóbb pótléka a babkávénak, valamint ajánlásra legmáltóbb vegyülete is annak. Tekintettel az egészségre és takarékosagra, a valódi Kathreiner-nek többé egy háztartásból sem szabad hiányoznia.

Üväs az értéktelen utánzatoktól.

RICHTER-féle HORGONY-PAIN-EXPELLER

Linimentum Capsici compos.

Ezen hírneves háziaszer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik küszvényél, csúznál, tag-szaggatásnál és meghűléseknel es az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziaszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten**. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni**, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter czejegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és TSA., csász. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT (Thüringia).

**Csak fiatal embereket érdekelhet tudni, hogy
 a párisi Dr. BOITON**

Injectio Oriental

már néhány napi használat után elmulasztja még a legrégibb bántalmakat is, főlöszleges tehát **santal olaj** vagy **copaiva balzsammal** kísérletezni, mert ezek csak a gyomrot rontják és a bajt nem gyógyítják meg.

1 üveg Boiton Injectio ara 1 forint.

Magyarországi főraktár:

Zoltán Béla gyógyszerháza **Budapest,**

V., Nagykorona-utca 23. (Széchenyi-tér sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszerárban.

Postai megrendelések czime: **Zoltán gyógyszerháza Budapest.**

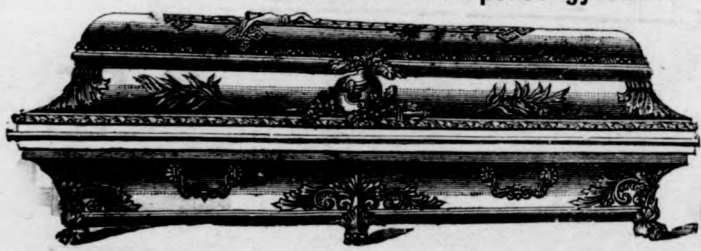
Főraktár Léván: **Boleman gyógyszerháza.**

Bars- és Hontmegye részére

ÉRCZKOPORSÓ FŐRAKTÁR KERN TESTVÉREKNÉL LÉVAN

Beschorner A. M.

első cs. kir. osztr.-magyar-, német francia-, olasz- s orosz szabaldalmazott érczkoporsó gyárából.

Ezen szabadalm. érczkoporsók Európában majd minden egészségügyi hatóságok által nemcsak a hullák szállításához, leginkább

igmentességük miatt, mi által az ártalmas légszész (hullaméreg) kigözölégsét akadályozzák, a legjobban ajánltatnak.

Szép kiállítása, gazdag diszítése, olcsósága, tartóssága, sir- és sirboltokban használhatósága ezen gyártmányoknak kivívták minden művelt országban a legnagyobb elterjedést, ára 8 frttól 100 frtig.

Fakoporsók gyermekek részére 3 forinttól, felnőtteknek 8 forinttól 15 frtig.

Ugy szintén siremlékek, vaskerítések, keresztek, szemfedelek, párna, koszoruk, szalagcsokrok stb. nagy választékban jutányos áron.

Kaphatók KERN TESTVÉREKNÉL LÉVAN.

Most jelent meg az **1898. évre szóló**

Barsi naptár

Barsvármegye általános czimtarával. Ára 40 kr, bérmentes küldéssel 45 kr. Kapható Nyitrai és Társa könyvkereskedésében Léván. Ugyanott kapható a kis Barsi naptár is, ára 20 kr.